

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 20.VIII 1962.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Vladimir Borić, dr Janko Košćević

Špediter nije dužan osigurati teret, ako mu u tom pogledu komitent nije dao izričiti nalog

Tuženik je po nalogu tužitelja izvršio otpremu 16.720 kom zidnih pločica iz Splita u Tivat, ukrcavši ih radi prijevoza na motorni brod "Desto". Brod je putem u Tivat pretrpio pomorsku nezgodu, koju je prijavio Lučkoj kapetaniji u Tivtu; tom prilikom oštećen je dio tereta zidnih pločica. Teret zbog pogrešne adrese nije primljen u Tivtu, pa ga je brod iskrcao u svojoj matičnoj luci u Kotoru. Po nalogu tuženika teret je zatim ponovo ukrcao na brod i vraćen u Split. Havarijskim certifikatom DOZ-a od 21.I 1961. utvrđeno je oštećenje 1469 pločica. Teret nije bio osiguran.

Tužitelj tuženika smatra odgovornim za nastalu štetu zbog propuštanja da teret propisno osigura protiv transportnih rizika.

Tuženik se odupire tužbi. Teret nije osigurao jer nije od tužitelja primio takav nalog, pa za nastalu štetu ne odgovara tužitelju, koji je i inače bio neuredan, što se vidi iz netačne naznake destinacije tereta.

Prvostepeni je sud pobijanom presudom odbio tužbeni zahtjev, jer tuženik nije bio dužan izvršiti osiguranje ako za to nije primio nalog, dok je inače postupao dužnom pažnjom pri izboru broda na koji je teret ukrcao.

Protiv presude žali se tužitelj zbog pogrešne primjene materijalnog prava, koju vidi u tom što sud nije pravilno primijenio OU. 242 i 243, iz kojih po mišljenju tužitelja slijedi obveza tuženikova da, s obzirom na vrstu prijevoza i rizika kome je teret u vezi s time izložen, robu uredno osigura. Žalitelj traži da viši sud pobijenu presudu preinači, i da suđi po zahtjevu tužbe uz obvezu tuženiku da tužitelju naknadi parnične troškove prvog i drugog stepena sudjenja.

Tuženik nije odgovorio na žalbu.

Žalba je neosnovana.

Medju strankama je nesporno da tužitelj nije tuženiku naložio da robu koju mu je predao na otpremu osigura protiv transportnog rizika. Tuženik to nije dužan učiniti iz vlastite pobude, jer niti zakonski propisi, niti običaji ne sile špeditera da izvrši osiguranje robe protiv transportnih rizika. Naprotiv međunarodna

i nacionalna udruženja špeditera izričito se ograđuju od dužnosti da robu koju primaju na otpremu osiguraju protiv transportnih rizika, osim ako im se to izrijekom naloži, pa se to smatra usvojenim pravilom struke.

Žalitelj se pogrešno poziva na OU. 243. Pretpostavka je za primjenu te uzance da je stranka dužna izvršiti osiguranje, pa propust te dužnosti izaziva pravne posljedice iz te uzance. U konkretnom slučaju ta se pretpostavka nije ostvarila, jer tužitelj nije dao tuženiku nalog za osiguranje, a tuženik sam nije bio ni dužan, ni ovlašten da to bez tužiteljeva naloga učini.

Nema stoga mjesta prigovoru da je prvostepeni sud pogrešno primijenio materijalno pravo. Naprotiv je prvostepeni sud pravilno utvrdio da ni iz OU 242, ni iz OU 243 nije za tuženika nastala odgovornost za naknadu štete, pa je na temelju toga donio pravilnu presudu, koju je povodom žalbe valjalo potvrditi.

Z.R.

B/ Odluke stranih sudova i arbitraža

PRVOSTEPENI SUD ENGLJSKE

/Trgovački odjel/

Presuda od 29,30. i 31.I 1962.

Anglo-African Shipping Comp. of New
York Inc.v.J.Mortner Ltd.

Kupoprodaja FAS - Fiksni rok za ispunjenje ugovora između komisio-
ne kuće i kupca, i između kupca i dobavljača - Kad kupčev agent
mora osigurati brodski prostor za izvršenje takvog ugovora

Engleska tvrtka /tužena J.Mortner Ltd./ je američkoj tvrtci /tužitelju Anglo-African Shipping Comp. of New York Inc./ dala narudžbu za određenu količinu plastične robe, koju će određeni američki dobavljač /Republic Politex Comp.Inc.of New York/ dobaviti u roku od 2-3 tjedna uz određenu cijenu F.A.S. New York, a pri čemu će rok biti bitni sastavni dio ugovora, dok će tužena stranka pribaviti brodski prostor u redovnom prijevozu /"ordinary freight"/ za New Elms. Kako tužena nije preuzela robu niti platila tužiteljici cijenu robe ni ugovorenu proviziju, došlo je do spora u kojemu se tužena branila time da je rok 2 do 3 tjedna počeo teći kad je ona londonskim predstavnicima tužiteljevima dala narudžbu /24.XI 1960./, i da prema tome tužiteljica nije mogla ukrcati teret iza protoka 2-3 tjedna, pogotovo kad je tužena pismom od 18.XII 1960. istakla da smatra ugovor, zbog neizvršenja protustranke, raskinutim,